

Tarixi xronoloji ardıcılıq məsələsi olmasaydı, bu yazını lap əvvəlcə çəkərdim. Ancaq bəlkə elə bunun özündə də bir qanunauyğunluq var. Qulu Məhərrəminin "Gələcəyə ön söz" kitabı da, demək olar ki, Şirməmməd Hüseynov haqqında yazı ilə bitir. Bəlkə də, bu özü də bir rəmzdır. Axı Şirməmməd Hüseynov ictimai fikir tariximizin bütöv bir mərhələsi idi. Aparıcı sima olaraq yaşadığı dövrdə cəmiyyəti istiqlal ideyaları ilə çulğamaq üçün enerji mənbəyinə çevrilmişdi. İndi onun cismən dünyasını dəyişməsi ilə ictimai fikir tariximizin bütöv bir mərhələsi başa çatır.

Bundan sonra yeni dövr başlanır. Ş.Hüseynovun öyrəndiklərini öyrənmə ilə bərabər onun özünün həyatını və yaradıcılığını yenidən öyrənmə dövrü. O, orijinal düşüncə tərzini bütöv bir müstəqil düşüncə sisteminə malik jurnalist nəslə yetirmişdi. İndi həmin nəsil Şirməmməd Hüseynovun mənəvi irsinin tədqiqinə daha geniş əspətdə yanaşacaq. Müstəqil düşüncə tərzinin yeni zamana uyğun təbiəti Şirməmməd Hüseynov məktəbinin tələfin etdiyi dərslərlə silahlanacaq.

Səmada ulduzların parlayıb-sönməsi haqqında əvvəl də demişdim. Elə indi də deyirəm ki, heç bir ulduz izsiz-soraqsız itib-batmır, yox olmur. Müəyyən olunmuş cazibə qanununa görə həmin ulduzun yeri başqa bir ulduz tərəfindən tutulur. Bu qayda üzərində düşüncələrimizi cəmiyyətə doğru yönəltsek, qəti inamla demək olar ki, heç bir insan cismən əbədiyyətə qovuşmaqla izsiz-soraqsız yox olmur. Əgər bir qədər də dini-mistik düşüncə ilə yanaşma göstərsək, deməliyə ki, hər bir insanın ruhunun daşıyıcısı öz zamanında formalaşır. Dəsti-xətti, təbiəti, bilikləri, düşüncə tərzini öz yetimlərinə yenidən üzə çıxır. Necə ki, "Nəsimi" filmində Neiminin dilindən deyilir: "Gedən cismindir, ruhum çoxdan sizə köçüb".

Professor Qulu Məhərrəminin yazı tərzini, həqiqəti ifadə üslubu, ön başlıcası, zaman doğruluğuna az qala pedantcasına - sört bir inadkarlıqla özünü tabe tutması həmişə mənə Şirməmməd Hüseynovun həyatının mənəvi davamı təsəvvürünü yaradıb.

Qulu Məhərrəminin "Gələcəyə ön söz" kitabında xüsusi diqqət və həssas yanaşma ilə qələmə alınmış son yazılardan biri artıq qeyd etdiyimiz kimi Şirməmməd Hüseynov haqqındadır.

5. USTAD HAQQINDA NƏĞMƏ, ƏBƏDİYYƏT QAPISINDA DÜŞÜNCƏLƏR

Tarixin və tələyin əsrarəngiz qanunları, təzadları var. Hər nəsil bu intəhasız, əvvəl-axır bilinməyən, əbədi və müvəqqəti həyat adlanan məkanda öz rolunu oynayır, köçüb gedir. Lakin hələlik daimi görünən vətən torpağıdır, xalqdır, maddi və mənəvi mirasdır. Hər kəsdən qalan isə, mənəvi, inam və inanandan doğan vətəndaş ad-sanı, doğruluq və dürüstlük-həqiqi milli qeyrət və namusdur.

Şirməmməd HÜSEYNOV

Professorun ömrünün son günlərini əhatə edən həmin yazı "Tarixə qovuşan tarixi şəxsiyyət" (25.06.2019) adlanır. Bu yazının şəxsiyyəti yaddaşda əbədiləşdirən istəyindən başqa bir keyfiyyəti də diqqəti cəlb edir. Burada tarixi şəxsiyyətin ictimai fikir tariximizdəki yeri məsələsinə də epizodik olsa da, sərəst motivlərlə işıqlandırılır.

Aydın məsələdir, bir gün dünyaya gələnin vaxtlı, ya da vaxtsız bir gün də dünyadan getməyi var. Bütün hallarda insanın ölümü həyatın davamlılığında əsas şərt olsa da, həmişə ağrı ilə qarşılır. Şübhəsiz, Şirməmməd Hüseynov kimi müdrikin də həyatdan gedişi onu tanıyanların, cəmiyyətdə yerini bilənlərin düşüncəsində kifayət qədər ağrı izi buraxdı. Professor Qulu Məhərrəminin öz yazısına elə Şirməmməd Hüseynovun ölüm xəbəri ilə başlayır: "Onun vəfatı xəbəri mürgülü cəmiyyətimizdə göy gurultusu kimi səs saldı. Dünəndən bəri media bu məlumatı yayır, xəbər başlıqlarına ən cazibədar epitetlər çıxarılır. Görkəmli tədqiqatçı alim və pedaqoq, ziyalı və millət fədaisi Şirməmməd Hüseynovun haqq dünyasına qovuşması sosial şəbəkələrin də əsas mövzusunə çevrilib. Vida sözlərinə ən məhrəm ifadələrə həpürən insanlar onun vəfatına təəssüflənir, mütləq əsərlərini dilə gətirirlər, çünki hamı Ş.Hüseynov çəkiddə bir şəxsiyyət itkininin miqyasını anlayır, bu itki ilə mənəvi mühitdə dərinləşəcək boşluğu görür, gələcək təhlükələri duyur...". Bəli, təəssüf ki, belədir. Hər hansı bir müdrikin yerinin boş qalması cəmiyyətdə dayaz düşüncənin qol-qanad açması deməkdir. Bu itkinin təhlükəsindən danışarkən Qulu Məhərrəminin məhz elə bunu nəzərdə tutur. Şübhəsiz, Şirməmməd Hüseynov düşüncə tərzini, cəmiyyətdəki prosesləri izləmək və şərh etmək baxımından fərqli adam idi. Hansı məsələyə müdaxilə edirdisə, həmin məsələnin mahiyyətindəki qaranlıqı qovub dağıdırdı. Hətta əks qütbə dayananların belə varlığına öz işığı ilə təsir göstərə bilirdi, elə bu səbəbdən də ona ya bilərəkdən, ya da bilməyərəkdən etiraz demək olar ki, kimsə cürət etməzdi.

Şirməmməd Hüseynov cəmiyyətin uzaqvrana silahı idi. Fikir döyüşlərində həmişə qalib gəlməyə öyrəşmişdi. Elə başqaları da onun hər hansı bir mübahisə zamanı nəticədə qalib gələcəyinə inanırdı. Çünki o, mənəvi mühitinə xalqın bütün potensial imkanlarını cəmləyə bilmişdi.

Professor Qulu Məhərrəminin Ş.Hüseynovu məhz bu yöndən xarakterizə edir, ona görə də onun yenilməzliyi daha qabarıq görünür: "Üzeyir Hacıbəyli deyirdi ki, bir millət qüdrət sahibi olmaq istəyirsə, mütləq iqtisadi, hərbi və mənəvi gücə yiyələnmalıdır. Şirməmməd müəllimə xalq sevgisinin kökündə onun parlaq şəxsiyyəti, millət üçün gördüyü qiymətli işlərlə yanaşı, məhz mənəvi gücə sahib olması dayanır."

(Davamı 9-cu səhifədə)

